

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomanta:	Ádám Pál
Téma práce:	Právo na participáciu ako súčasť európskej ochrany národnostných menšín
Rozsah práce:	68 stran
Datum odevzdání práce:	4. březen 2021
Autor posudku:	JUDr. PhDr. René Petráš, Ph.D.

1. Aktuálnost (novost) tématu

Zájem právní vědy v ČR o právní postavení menšin je vcelku omezené, proto lze najít mnohá v podstatě neprozkoumaná témata, což je i případ participace menšin. U postavení menšin přitom patří k nejsložitějším problémům. V této práci je ovšem přístup striktně z pohledu mezinárodního práva, kdy specifika česká nebo slovenská (případně i maďarská) nejsou reflektována, takže obdobné práce mohou vznikat v zásadě po celém světě. Přesto dle oponenta je práce nepochybně originální. Menšinová otázka stále prochází jistým vývojem, takže téma lze považovat také za aktuální.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Právní postavení menšin patří k teoreticky náročným otázkám, konkrétní zvolené téma (zejména participace dle Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin) je náročné i na výzkumné metody, s nimiž si student dobře poradil.

3. Formální a systematické členění práce

Struktura práce je dle oponenta logická, s členěním do čtyř hlavních částí. V první jsou spíše teoretické aspekty. Ve druhé analyzuje různé mezinárodní dokumenty – možná škoda, že přehlíží systém meziválečné ochrany menšin, který ostatně stále zavazuje některé státy. Přitom byl sice tvořen jednotlivými mezinárodními dokumenty, ale všechny téměř doslova vycházely z menšinové smlouvy z Polskem 1919 – otázka participace menšin je zde ale složitější, jak ukazuje specifický případ Podkarpatské Rusi (podrobně viz např. Petráš: Menšiny v meziválečném Československu). Toto je ale třeba chápat jen jako drobnou poznámku oponenta k jinak vynikající a systematické práci. Další části práce pak analyzují klíčový čl. 15 Rámcové úmluvy na ochranu národnostních menšin. Přehlíženy nejsou ani důležité prvky vzniku tohoto mezinárodního závazku.

4. Vyjádření k práci

Výborná práce zaměřená na formálně-právní aspekty participace národnostních menšin. Samozřejmě i kvůli rozsahu je obsažen jen výklad mezinárodního práva a téměř zcela chybí pohled na vnitrostátní realitu nebo nástin historických aspektů, třeba na praxi meziválečného systému ochrany menšin, který je vedle současné ochrany v rámci Rady Evropy vůbec nejvýznamnější. Pokud bude mít student zájem se otázkou dlouhodobě zabývat, tak by se měl výrazněji zaměřit i na tyto problémy, což by vedlo i k výraznějšímu reflektování specifík právní úpravy postavení menšin, kde rozdíl mezi formálním výkladem hlavně mezinárodních právních norem a praxí je (z hlediska většiny právních odvětví) často doslova šokující. Tedy pohled z hlediska právních norem, právě zejména mezinárodněprávních, může vést k poněkud idealistickému pohledu na právní postavení menšin, ale studium obvykle zpolitizované praxe ukazuje realitu. To zná recenzent například z mnohaleté praxe v Radě vlády pro národnostní menšiny nebo z kdysi tajných materiálů, k nimž pronikl při archivních výzkumech. Zde je možno uvést např. dnešní ČR, kde

vlastně klíčový prvek participace menšin, tedy výbory pro národnostní menšiny, byl řadu let většinou nefunkční. Mimochodem v knize Petráš – Petrův – Scheu a kol.: Menšiny a právo v České republice, kterou přitom práce často cituje, je otázka výborně analyzována na s. 177-181, takže skoro zaráží, proč to student nepoužil jako velmi ilustrativní – i když dosti ostudný - příklad. U této reflexe specifík právního postavení menšin je možno také dodat, že dle oponenta autor někdy velmi jednoznačně píše o otázkách sporných a spíše nejasných – např. s. 4 definice menšiny nebo s. 12-13 o afirmativní akci. Také možná poněkud podceňuje klíčový aspekt systému veřejné správy pro participaci menšin. Je zřejmě zastáncem posílení práv menšin, což ale naráží na politickou praxi. Např. s. 53 „Hlavný nedostatok činnosti Poradného výboru v tejto oblasti vidí autor práce v chabom hlásaní potreby vytvárania menšinových samosprávnych zriadení na miestach, kde by sa mohli osvedčiť.“ Objektivně ovšem dodává: „Tento zdržanlivý prístup môže súvisieť s tým, že otázky autonómie majú žiaľ až dodnes silne politické podfarbenie...“ Přesto považuji předloženou práci za vynikající a inspirativní i pro mne, ostatně výše uvedené připomínky vyplývají spíše z dlouhodobé praxe oponenta a jen omezeně jsou zachyceny v odborné literatuře. Relevantní by ovšem byly při možné publikaci práce, kterou lze doporučit.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl splněn.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Dle oponenta v pořádku. Vzhledem k tématu, které lze zpracovat i kdekoliv jinde ve světě, však absolutní jistota možná není.
Logická stavba práce	V pořádku, systematická, přehledná.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Práce se zdroji a citování je na přijatelné úrovni.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Práce je značně specializovaná, což je vhodné a umožnilo velmi hlubokou analýzu.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce zřejmě odpovídá vědeckým metodám a požadavkům PFUK.
Jazyková a stylistická úroveň	Zřejmě v pořádku, i když oponent není znalec slovenštiny.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

U obhajoby by mohl student: 1) stručně nastítnit praktický problém výborů pro národnostní menšiny v ČR, tedy jejich nefunkčnost (viz výše), 2) zamyslet se kriticky nad činností Poradního výboru v otázce participace a vlivem politiky, což je tradiční problém menšinové otázky (viz výše).

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Doporučuji k obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň	Výborně

V Kutné Hoře dne 10.3.2021

oponent diplomové práce